

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2022

aruandeaasta lõpp: 31.12.2022

nimi: Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

registrikood: 80007884

tänava/talu nimi, Pärnu mnt 141
maja ja korteri number:

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postsihtnumber: 11314

telefon: +372 6009349

e-posti aadress: info@epkk.ee

veebilehe aadress: www.epkk.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	21
Bilanss	21
Tulemiaruanne	22
Rahavoogude aruanne	23
Netovara muutuste aruanne	24
Raamatupidamise aastaaruande lisad	25
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	25
Lisa 2 Raha	26
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	26
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	27
Lisa 5 Pikaajalised finantsinvesteeringud	27
Lisa 6 Võlad ja ettemaksed	28
Lisa 7 Annetused ja toetused	28
Lisa 8 Tulu ettevõtlusest	29
Lisa 9 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	29
Lisa 10 Mitmesugused tegevuskulud	30
Lisa 11 Tööjõukulud	30
Lisa 12 Seotud osapooled	30
Aruande allkirjad	32

MTÜ EESTI PÕLLUMAJANDUS-KAUBANDUSKODA

TEGEVUSE ARUANNE 2022

1. SOODSA ETTEVÕTLUSKESKKONNA KUJUNDAMINE

1.1. Poliitikakujundamises osalemine: Liikmete ja nende liikmeks olevate isikute huvide esindamine ja kaitsmine Eestis

2022.a esitati EPKK-le arvamuse esitamiseks 79 erinevat õigusakti, millest kirjalikud seisukohad koostati 28 õigusaktile.

PÕLLUMAJANDUS- JA MAAELUPOLIITIKA

Aasta alguses sai alguse EPKK välja töötamine dokumendile Koja põhiseisukohad 2023.aasta Riigikogu valimisteks. Seisukohti esitati kõikidele Eestis registreeritud erakondadele ning koda tutvustas seisukohti kohtumistel erakonnaliikmetele. Erakondadega kohtumistel käisid EPKK juhatus, nõukogu esimees, gruppide juhid, kohtuti Eesti 200, 18.11; Keskfraktsioon, 22.11; Reformierakond, 22.11; Isamaa, 7.12; Parempoolsed, 13.12 ja EKRE, 25.01. EPKK ettepanekud esitati järgmistes teemades: Ettepanekud puudutasid: toidujulgeoleku kindlustamist, terviklikku lähenemist biomajanduse potentsiaali kasutamiseks, tasakaalu keskkonnanahoidlikuma tootmise juurutamisel, ÜPP rakendamise sujuvat ettevalmistamist, piisavat kaasrahastamist ja Euroopa taastekava vahendite kiiret kasutuselevõttu, võrdsete konkurentsitingimuste tagamist (siseriiklikud toetused vähemalt üleminekutoetuste mahu), COVID-19 viiruse mõjude leevendamiseks erakorralise toetuse maksmist vähemalt naaberriikidega võrreldavas mahu, eriotstarbelise diiselkütte senise süsteemiga jätkamist ja selle täiustamist, diiselkütte madalama aktsiisimäära säilitamist ja aktsiisisoodustusi aianduses, ajutise välistööjõu lubamist riiki hooajatöödeks vähemalt samadel tingimustel nagu siiani, krediitdiviiside tagamist põllumajandus- ja toidusektorile, Eesti toidu ekspordi edendamist, uute turgude avamist, maamaksu tõusu piiramist, maaparanduse rahastamist, maapiirkondade arendamist, kestliku metsamajanduse edendamist ja puidu väärimise soodustamist, mõistlikku jäätmekäitlus- ja pakendipoliitikat.

2022. aasta jooksul toimusid arutelud **ELi ühise põllumajanduspoliitika 2021-2027 Eesti strateegiakava** koostamiseks. Koja esindajad osalesid aktiivselt strateegiakava raames uute rakendusaktide väljatöötamises, et tagada põllumajandus-, toidu- ja metsandussektori kestlikkus ning soodsad tingimused ettevõtluseks alates 2023. aastast. EPKK esindajad osalesid kõikidel strateegiakava juhtkomisjonide kohtumistel ning esitasid seisukohti ja kommentaare strateegiakava rakendamise määruste kohta. Märtsis töötati välja ja esitati maaeluministeriumile EPKK seisukohad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (ELÜPS) uue tervikteksti kohta, peamiselt anti tagasisidet otsetoetuste, maaelu arengu toetuste taotlemise menetlemise, mesindussektori sekkumiste, tingimuslikkuse, põllumajandustoodete ühise turukorralduse abinõude, üleminekutoetuste, tagatiste, põllumassiivide registri ning haldus- ja kontrollisüsteemi ja karistuste kohta.

Põllumajanduskütuse ja teiste energiakandjate aktsiisisoodustusi pikendati aasta võrra. EPKK pöördus 2022. aasta augustis valitsuse poole ettepanekuga säilitada vähemalt praegusel tasemel põllumajanduses kasutatava diiselkütuse ja teiste energiakandjate aktsiisisoodustused. Lisaks avaldati soovi erimärgistatud diiselkütuse kasutusala ajutiselt laiendada. Määrusele "Erakorraline toetus põllumajandussektorile seoses suurenenud sisendihindade ja kaubanduspiirangutega" andsime tagasisidet 8.06

Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse ning veterinaarseaduse muutmise seaduse eelnõu saabus EPKK töölaualle 22.06.2022 ning 15. juulil saadeti vastuskiri, kus tõime välja, et me ei poolda tuulekaera riikliku järelevalve lõpetamist. Toimus ka kohtumisi asekancleri ja teiste MEM esindajatega. Riigikogu suurde saali jõudis eelnõu 2023. a alguses ning Maaelu komisjonile saadeti ettepanek 17.01.2023. Riigikogu võttis 22.02.2023 vastu maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muudatuse, mis jõustus 21.03.2023. Muudatuse tulemusena on kehtetu seaduse 6. peatükk, ehk tunnistati kehtetuks seaduse tuulekaera tõrjeabinõudega seonduvad sätted.

EPKK on erinevaid huvitatud osapooli (põllumajandustootjad, teadlased, ametnikud, vabaühendused ja teised huvitatud osapooled) ühendava **platvormi Hanekonsortsium** liige, mida juhivad Keskkonnaamet. 2021. aastal toimus kaks hanekonsortsiumi koosolekut ning EPKK osales ka aktiivselt hanede ja lagude kaitse ja ohjamise tegevuskava väljatöötamisel, mille Keskkonnaamet kinnitas 22. märtsil.

EPKK esitas argumenteeritud ettepanekud järgmistele õigusaktidele: Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsus, 9.02; Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse eelnõu, 22.03; Välismaalaste seaduse, kõrgharidusseaduse ning õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmise seaduse eelnõu (241 SE) menetlemine Riigikogus, 15.03; Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse ning töölepingu seaduse muutmise seaduse eelnõu 615 SE menetlemine Riigikogus, 25.05; Põllumajanduslooma märgistamise ja registreerimise ning veisepassi väljastamise kord, põllumajanduslooma tapmisest ja hukkamisest ning kõrvaldamisest teavitamise kord ning identifitseerimisvahendi eemaldamise ja asendamise nõuded, 17.06; Maaeluministri määruste muutmine (investeeringud, TO), 21.06; Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetus, 26.06; Toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti heakskiitmise taotluse nõuetekohasuse kontrollimise ning toimeaine, taimekaitseaine ja sünergisti hindamise tasude määrad 2023. Aastal, 8.12; Põllumassiivi kaardi koostamise, põllumassiivi toetusõigusliku pindala määramise ja põllumassiivi kasutamise kohta andmete esitamise tingimused ja kord, 15.12; Perioodi 2023–2027 ohustatud tõugu looma pidamise toetus, 21.12; Perioodi 2023–2027 loomade heaolu toetus, 19.12; Perioodi 2023–2027 mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetus ja mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus, 19.12; Perioodi 2023–2027 loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus, 20.12

2022.a alguses korraldas EPKK linnukasvatavate ümarlaua 5.01 ning seakasvatavate sektori ümarlaua 13.01. Mõlemal kohtumisel oli peamiseks teemaks loomade heaolu. Lisaks EPKK liikmetele oli kohtumisele kaasatud ka teised valdkonda kuuluvad mitteliikmetest ettevõtjad. Kohtumiste tulemusena valmistati ette EPKK seisukohad EL-i loomade heaolu pakatile ning Eesti seisukohtadele.

13. juulil ilmus ERR-i vahendusel artikkel „Vene sanktsioonide tõttu kuhjub Muugal ohtlik väetiselaadung“, milles käsitleti põgusalt riigi edasisi tegevusi sanktsioneerimise all oleva väetise osas. Kuivõrd väetiseturg oli sel aastal ebastabiilne nii toodangu kättesaadavuse kui muutlike hindade tõttu, tegi EPKK riigile ettepaneku sanktsioneeritud väetis otstarbekohaselt Eestis ära realiseerida. Kuivõrd suure koguse ammooniumnitraadi ladustamisega kaasneb plahvatusoht, elimineeritakse väetise sihtotstarbelise kasutamisele võtmisega ohurisk piirkonnas elavate inimeste lähedusest. Olukorras, kus ammooniumnitraati tarnitakse Eestisse väga kõrgete hindadega piirangutevabadest riikidest, on ebamõistlik väetise kuulutamine ohtlikeks jäätmeteks ning lisaks kanda utiliseerimisega seotud kulutusi, samas kui põllumajanduses on võimalik ohtlik aine muuta vajaminevaks kaubaks. Ettepanek sanktsioneeritud väetise otstarbeliseks kasutamiseks põllumajanduses edastati Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile 25.07. Kuigi teatud protseduuride läbi viimisel oli võimalik väetist Eestis kasutada, laevutati see siiski suuremalt jaolt EL-st välja.

METSANDUSPOLIITIKA

Metsandusteemad leidsid käsitlemist nii koja metsanduse grupis kui ka keskkonnatoimkonnas, sest teemad on omavahelises tihedas seoses. Lisaks Eestile olime tegevad ka Copa-Cogeca metsanduse töögrupis, mille töökoosolekutel esindas koda Keskuhistu Eramets tegevjuht ja EPKK metsanduse grupi juhatuse liige Priit Põllumäe.

Ettepanekute esitamine ÜPP strateegiakavas 2023-2027 metsasuse erisuse rakendamise kohta, 06.05

TOIDUPOLIITIKA

2022.a läbivaks teemaks osutus toidutootjate toimetulek hüppeliselt tõusnud energiahindadega. Aasta alguses koostati VV-le ja Riigikogu fraktsioonidele pöördumine, millega tehti ettepanek töötada välja ajutine meede energiahindade ohjeldamiseks. Ettepanekuna käidi välja idee kehtestada elektrile piirhind ning langetada gaasi aktsiisimäär EL-i poolt kehtestatud miinimumini. 19. jaanuaril kohtuti energiakriisi teemadel maaeluministriga ning 18. toimus arutelu Maaelu komisjonis. Septembris saadeti samadele adressaatidele uus pöördumine, millega kutsuti üles toetama toidujulgeoleku tagamiseks energiakandjatele piirhinnad kõikidele

toidutööstustele olenemata nende suurusest. Eestis tegutseb üle 800 toidutööstuse ettevõtet, 2020. a andmetel oli neid 815. Kuigi kolmveerand neist on alla 10 töötajaga mikroettevõtteid, kellele elektrihinna universaalteenus peagi rakendub, annavad toidutööstuste kogu müügitulust, st 70% suured ettevõtted ehk üle 100 töötajaga ettevõtte. Müügitulu osakaal annab otseselt mõista kui suure osa meie toidulauast katavad keskmised ja suured toidutööstused ehk kes tagab meie toidujulgeoleku. Aasta teisel poolel tehti ettepanek kehtestada piirhind nii elektrile kui gaasile. Aprillis tegi EPKK koostöös Toiduliiduga ministeeriumile ettepaneku töötava välja meede, mis toetaks toidutööstuseid energiakindluse tagamisel. 29. Juunil toimus arutelu Maaeluministeeriumiga ning juulis tuli maaeluminister välja määrusega „Investeeringutoetus toidutööstustele energia varustuskindluse tagamiseks“. Toetust sai taotleda energia varustuskindluse tagamiseks vajaliku seadme ostmiseks või ehitise ehitamiseks, samuti toetati generaatori ostmist, mida saab kasutada vajadusel ajutise vooluallikana. Septembris avatud taotlusvoorus esitati toetuse saamiseks kokku 41 avaldust. Energiakriisi arutelu toimus veelkord maaeluministriga ka 12 septembril ning 4. oktoobril kohtuti peaminister Kaja Kallasega. Oktoobris koostati energiakindluse tagamiseks ettepanekud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning korraldati kohtumine ministeeriumi esindajate ja piimatöösturitele.

2020. aasta mais esitas Euroopa Komisjon Euroopa majanduse taastekava ettepaneku, mille eesmärk on aidata ELi majandusel toime tulla COVIDist tuleneva kriisiga ning ergutada liikmesriike roheleppe eesmärkide rakendamisel. Sama aasta detsembris otsustas valitsus taaskäivitusfondi kaudu pakutavate valdkondlike vahendite suurused. 2022.a mais koostas EPKK maaeluministri määrusele „Bioressursside väärindamise investeeringutoetus“ seisukohad. Ettepanekud puudutasid toetuse taotlemise ja tegevuste elluviimise tähtaegu, tegevusi ja hindamiskriteeriumeid, nõudeid hinnapakumustele, abikõlbulike ja mitteabikõlbulikke kulusid, taotluste menetlust ja hindamist, riigiabireegleid ja toetusmäärasid. Taotlusvoorus 24.10.2022–29.12.2022 esitati toetuse saamiseks kokku 18 avaldust.

2022.a võttis Riigikogu vastu seaduse, millega sätestatakse ebaausate kaubandustavadena tehingud ja teod, mis on seotud maksetähtaegade, tarnete ja müügingimustega ning mis on põllumajandustoodete ja toidu tarneahelas ostja ja müüja vahel keelatud. Põllumajandustoodete ja toidu tarneahelas **ebaausa kaubandustava tõkestamise seaduses** on loetletud 16 ebaausat kaubandustava. Seaduse järelevalvet ja kaebuste menetlust teostab Eestis Konkurentsiamet. Juunis esitas EPKK Konkurentsiametile päringu, milles tõstatati järgmised küsimused: 1. Kas Konkurentsiamet on riikliku või haldusjärelevalve käigus leidnud puudusi või rikkumisi seaduse § 4-6 rakendamisel? 2. Kui palju on järelevalve käigus tuvastatud ebaausa kaubandustava kasutamist ning milliste konkreetsete tavade kasutamist on amet tuvastanud? 3. Kui mitmel juhul on ettevõtted pöördunud ameti poole taotlusega alata ebaausa kaubandustava üle riiklikku või haldusjärelevalvet? Konkurentsiamet vastas kojale, et ametile ei ole laekunud taotlusi ebaausate kaubandustavade üle riikliku- või haldusjärelevalvemenetluse algatamise kohta. Ametile on esitatud päringuid seaduse tõlgendamise ning kahtlust tekitavate lepingutingimuste ja muude küsimuste osas, kuid menetluse algatamist pole taotletud. Samuti pole Konkurentsiamet nendest päringutest tuvastanud teavet, mis oleks olnud piisav menetluse alustamiseks.

Sotsiaalministeerium töötas välja **töötervishoiu ja tööohutuse seaduse** muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse baasilt seaduse muutmisseaduse eelnõu, mis seab karmimad nõuded töötajate tervisekontrollile ning sõnastab ümber kutsehaiguse mõiste. Seaduse kohaselt loetakse kutsehaiguseks edaspidi ka haigus, mida põhjustab psühhosotsiaalne ohutegur, nt. ebavõrdne kohtlemine, monotoonne töö, kiusamine ja ahistamine tööl, töötaja võimetele mittevastav töö jm. Seaduse muudatuse ja rakendusmääruste muudatuste osas koostas EPKK vastuskirjad Sotsiaalministeeriumile 8.11.

EPKK alustas 2021. aastal **liha ja piima kvaliteedikavade** väljatöötamise protsessiga. 2022.a koostati dokument sealihasektori kvaliteedikavale ning valmis kava esimene osa, mis hõlmab seakasvatavate blokki. Edasised tegevused peaksid paika panema kava järelevalve ning töötlemise etapid. Kvaliteedikavade tõhusamaks rakendamiseks koostati maaeluministeeriumile ettepanekud määruse „Põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteedikava tunnustamise taotlemise ning taotluse menetlemise täpsem kord“ muutmiseks. Koja meelest tuleks määrust täiendada selliselt, mis lubaks toidukvaliteedikava kontrollida ka põllumajanduse ja loomakasvatuse valdkonna doktoriõppes õppival üliõpilasel, põllumajanduses või loomakasvatuses doktorikraadi omaval inimesel, audiitoril ning auditeerimisteenust pakkuval juriidilisel isikul, kellel on

kompetents kvaliteedikavas esitatud nõuete täitmist kontrollida (näiteks keskkonnajuhtimissüsteemide juurutamise teenust pakkuvad ettevõtted on pädevad kvaliteedikava keskkonnaga seotud nõuete täitmist kontrollima).

2022.a jätkusid **jäätmeseaduse, pakendiseaduse ja tubakaseaduse** muutmise seaduse eelnõu arutelud. Argumenteeritud seisukoht esitati Keskkonnaministeeriumile 18.03.

Koda osales **Põllumajandus- ja Toiduameti** juures tegutseva **kliendinõukoja** töös, mille tööd juhib EPKK toiduvaldkonna juht Meeli Lindsaar. Kohtumised toimuvad vähemalt kolmel korral aastas.

KESKKONNAPOLIITIKA

Koda panustas aktiivselt keskkonna valdkonna õigusloomesse.

Koostöös Eesti Kaubandus-Tööstuskojaga koostati aramus keskkonnatasude seadusele. Arvamuses toodi välja, et saastetasu kehtestamine suurendab motivatsiooni jätta plastpakendite kogus deklareerimata ning seeläbi suureneb ebaaus konkurents, uue tasu kehtestamine kriisi situatsioonis ei ole mõistlik, tasu üle on keeruline teostada järelevalvet ning tasu ise 705 eurot tonni kohta on ebamõistlikult kõrge.

ELi nullsaaste paketi veeteemaliste algatuste kohta koostati aramus ja saadeti Keskkonnaministeeriumile 8.12.

Maaülikool koostas PõKa juurde roheteekaardid. Vastavates töörühmades osalesid koja töötajad ja liikmed. Teekaardid koostati vastavalt valdkondadele: liha, piim, teravili ja aiandus. Üks oluline eesmärk on aastaks 2030 rohe-energiale üleminek olemas riiklik energia tegevuskava, mille kohaselt pool kasutatavast elektrist peaks olema taastuvatest allikatest. Pakend märgitud, aga lisaks tuleks mainida ka ühekordse plasti tagasivõtu sihtmäärasid ja taaskasutust. Plasti puhul sihtmäärad seatud ka põllumajandusplasti kasutusele. Biogaasi jaamades räägiti kombineeritud lahendustest, mis võiks olla abiks saartel, kuid ka väiksemates tootmisüksustes, kus toorainet biogaasile on vähem. Bioressursside koos kasutamises on oluline, et välditaks AS Vireen staatust, mille tulemusena ei saa valmisprodukti ootuspäraselt kasutada, sest on seaduslikud piirangud. Rohe-energiast rääkides tuleks mainida lisaks bioressurssidele ka tuult, päikest ja vett. Vesi – taaskasutamine erinevates lahendustes.

Aramus tööstusheite direktiivile, 27.05

Alates 1. oktoobrist 2021 jõustusid **veeseaduse** muudatused, millega jäeti veeseadusest välja vedelsõnniku laotamisplaani esitamise kohustus ning veekaitsevööndis karjatamise teatise esitamise kohustus. Sellega arvestas Keskkonnaministeerium põllumajanduskoja ettepanekutega, mis said tehtud bürokraatia vähendamise üleskutse raames.

Vastutustundlik taimekaitse ja mesindus saavad edukalt koos toimida. EPKK aktiivne töö taimekaitse ja tolmeldajate teemal on toonud edu ka 2022. aastal. Saame taaskord rõõmustada, et ka sel aastal ei ole taimekaitse tõttu teadaolevalt hukkunud ühtegi mesilasperet. Hea koostöö põllumeeste, mesinike ja vastavate ametkondade vahel on loonud head eeldused, et juba neljandat aastat järjest ei ole taimekaitse tõttu teadaolevalt hukkunud ühtegi mesilasperet. Koda on aidanud tõsta põllumajandustootjate teadlikust **toitainete bilansi** kasutuselevõtu soodustamiseks. EPKK on oma veebilehe, meililistide, Põllumehe Teataja ning infopäevade kaudu jaganud infot toitainete bilansi kohta, sh miks seda on vaja teha ning kust võib leida avalikult kättesaadavad bilansikalkulaatorid.

EPKK lööb aktiivselt kaasa **keskkonnavaldkonna arengukava KEVAD 2030** koostamise protsessis. Koda on esindatud juhtkomisjonis ning erinevates töötubades. EPKK esindaja on osalenud arengukava töörühmades ja juhtkomisjoni töös. Koda on esindatud ka Keskkonnaameti eluslooduse ja keskkonna valdkonna kliendinõukodades.

EPKK panustas **ÜPP strateegiakava 2021-2027 keskkonnameetmete ja tingimuslikkuse meetmete** kujundamise protsessi ning tegeles aktiivselt põllumajandustootjate teavitamisega uue perioodi ÜPP keskkonnameetmetest. Aasta lõpus koostati seisukohad ÜPP Strateegiakava mitmele rakendusmääruse

eelnõule: Perioodi 2023–2027 ökoalade toetus, Perioodi 2023–2027 põhjavee kaitse toetus, Perioodi 2023–2027 pinnavee kaitse toetus, Perioodi 2023–2027 turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetus.

ETTEVÕTLUSPOLIITIKA

2022.a läbivaks teemaks oli energiakandjate kõrged hinnad ning võimalikud häired gaasitarnetes. Seoses sellega koostati mitu ettepanekut Vabariigi Valitsusele ja Riigikogu fraktsioonidele. 4. oktoobril toimus kohtumine peaminister Kaja Kallasega, et arutada riigi poolset abi energiakriisi leevendamiseks.

1.2. Poliitikakujundamises osalemine: Liikmete ja nende liikmeks olevate isikute huvide esindamine ja kaitsmine rahvusvahelisel tasemel.

EPKK jätkas koostööd Euroopa katusorganisatsioonidega. EPKK esindajad osalesid Copa-Cogeca töögruppide ja Euroopa Komisjoni nõuandvate tööühmade töös, Euroopa Piimaassotsiatsioon EDA koosolekul ja piimakauplejate liidu Eucolait aastakoosolekul ning teistel organisatsioonide koosolekudel.

Aasta alguses toimus virtuaalne kohtumine Euroopa Liidu Komisjoniga taastekava rakendamise teemal. EPKK tõstatas olulise valdkonnana energiasisendite kõrged hinnad, mis pärsivad ettevõtjate investeerimisvõimekust.

25. aprillil külastas Eestit Euroopa Liidu Komisjoni põllumajandusvolinik ning toimus kohtumine EPKK juhatuse esimehega ning arutati ÜPP Strateegiakava rakendamise ja liikmesriikide põhiseid rohepöörde eesmärgid.

Olulisemad teemad ELi tasandil olid taimekaitsevahendite säästev kasutamine, ELi looduse taastamise eesmärgid, tööstusheite direktiiv, seadusraamistik süsiniku eemaldamise sertifitseerimiseks, Venemaa agressioon Ukrainas ning sellest tulenevad muutused turuolukorras ja rahvusvahelises kaubanduses, toidujulgeolek, energia ja sisendite hind ning kättesaadavus.

Põllumajanduskoja juht Roomet Sõrmus jätkas tööd Euroopa põllumeeste katusorganisatsiooni COPA asepresidendi ja varahoidjana ning osales Copa juhatuse igakuistel koosolekudel kuni oma mandaadi lõpuni septembris 2022. Uueks ametiajaks teda tagasi ei valitud. Osalemine Euroopa põllumeeste ja ühistute esindusorganisatsioonide töös annab hea võimaluse Eesti põllumajanduse huvide kaitsmiseks ELi tasandil ja koostööks teiste liikmesriikide põllumeestega. Eesti põllumeeste esindaja Brüsselis Ene Kärner jätkas tööd Euroopa põllumajandusühistute katusorganisatsiooni COGECA koordinatsioonikomitee asepresidendina, kelle ülesanne on vahendada infot Eesti ja Baltimaade põllumajandusühistute olukorrast ja vajadustest.

Eesti ettevõtjate huvide kaitsmiseks Euroopa Liidu otsustusprotsessides tehti tihedat koostööd eelkõige Maaeluministeriumiga ning Eesti Alalise Esindusega Brüsselis, aga ka Euroopa Parlamendi liikme Riho Terrasega, kes on parlamendi maaelukomisjoni asendusliige.

Põhjamaade ja Balti riikide põllumajandusettevõtete katusorganisatsioonid allkirjastasid ühispöördumise ELi institutsioonidele õiglaste piirnormide kehtestamiseks taimekaitsevahendite kasutamise vähendamise eesmärkides. Pöördumises märgiti, et olukorras kus EL-i liikmesriikides erineb taimekaitsevahendite kasutamine hektari kohta rohkem kui 10 korda, ei saa kehtestada ühtseid vähendamise protsente. Seetõttu peaksid õiguslikult siduvad riiklikud vähendamise miinimumeesmärgid riikide lähtetaset paremini arvesse võtma.

Eesti, Läti, Leedu, Tšehhi, Ungari, Poola, Slovakkia, Rumeenia ja Horvaatia põllumajandusorganisatsioonid saatsid Euroopa Komisjonile ja Euroopa Parlamendile ühispöördumise, mis puudutab Euroopa Komisjoni poolt juunis avaldatud ebaõiglast kava taimekaitsevahendite kasutamise vähendamise kohustuste seadmisel. Kirjale alla kirjutanud üheksas riigis on taimekaitsevahendite kasutamine Euroopa Liidu lõikes üks väiksemaid. Üheksa riigi põllumajandusorganisatsioonide esindajad peavad ühispöördumises väga oluliseks, et Euroopa Komisjon täidaks oma lubadusi võtta vähendamiskohustuste seadmisel arvesse liikmesriikide erinevaid lähtekohti.

Toimusid Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja ja Läti Põllumeeste Parlamendi esindajate ühised kohtumised pestitsiidide säästva kasutamise teemal ELi institutsioonide ametnikega ja teiste EL tasandi organisatsioonidega:

- 28.04.2022 kohtumine DG SANTE asedirektori Claire Bury'ga
- 29.04.2022 kohtumine CROPLIFE'i ekspertide Michal Kicinski, Hannah Phillipsi, Andrea Alonso Ramose ja Agata Pietrasiukiga
- 12.05.2022 kohtumine kaubandusvolinik Valdis Dombrovskise kabineti põllumajandusvaldkonna eksperdi Cristina Rueda-Catry'ga

Jätkusid tavapäraselt kord kvartalis toimuvad Põhja- ja Baltimaade organisatsioonide juhtide ja esindajate kohtumised, kus vahetati infot turuolukorra ja jooksvate küsimuste üle. Arutati Venemaa agressiooni mõju meie piirkonnale, taimekaitsevahendite säästva kasutamise seadusandluse muutusega kaasnevat, ÜPP strateegiakavadega seonduvat. Sarnased regulaarsed kohtumised toimusid ka Vysegradi riikide (Tšehhi Vabariik, Poola, Ungari, Slovakkia, Horvaatia, Rumeenia) põllumajandusorganisatsioonide esindajatega.

1. aprillil 2022.a. toimus Kolme mere riikide hübriidkohtumine Slovakkias Bratislavas ja veebi vahendusel, kus kõneldi COVIDi ja Venemaa sissetungist Ukrainasse põhjustatud kriisist ja sellega toimetuleku võimalustest, toidujulgeolekust, sööda ja väetiste kättesaadavusest, ÜPP reformist ja paindlikkuse vajadusest seoses uue olukorraga maailmas, turuolukorrast jpm. Kohtumisel osalenud üheksa riigi Eesti, Läti, Leedu, Tšehhi, Ungari, Poola, Slovakkia, Rumeenia ja Horvaatia põllumajandusorganisatsioonide juhid allkirjastasid nn Bratislava deklaratsiooni, kus tehakse ettepanekud ülalnimetatud küsimuste lahendamiseks.

EPKK juhatuse esimees osales 9. detsembril Vilniuses toimunud rahvusvahelisel konverentsil „Agricultural resilience during the period of 2023-2027 Rural Development Program and under the conditions of the war in Ukraine“. Sõrmus tegi konverentsil ettekande Eesti olukorrast. Konverentsil osalesid Leedu põllumajandusminister, Copa-Cogeca peasekretär, Leedu, Läti, Eesti, Poola, Tšehhi, Ungari ja Ukraina põllumajandusorganisatsioonide esindajad.

9.-10. novembrini võõrustas EPKK Eestis Rootsi Põllumeeste Liidu (LRF) juhatuse delegatsiooni. Toimus kohtumine Maaeluministeriumis, kus välissuhete osakonna juhataja Peeter Seestrand ja EPKK juhatuse esimees Roomet Sõrmus andsid ülevaate põllumajanduspoliitika ja roheüleminekuga seotud arengutest. Programmis olid ka metsanduse teemad Keskkonnaministeriumis ja energeetikaküsimused Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumis.

Soome Põllumeeste ja Metsaomanike Keskliit MTK tähistas 26. oktoobril seminariga Brüsseli esinduse loomise 30 aastapäeva. Soome põllumehed on meile suureks eeskujuks, kuidas igal tasandil hästi koordineeritud huvikaitse ja sihikindlus kannab vilja. Euroopa Komisjoni põllumajanduse peadirektoraadi peadirektori Wolfgang Burtscheri sõnul on edukaks huvikaitseks vaja oskusi ja suurt südant - Soome esindajatel on need mõlemad olulised asjad olemas. Seminaril osalesid EPKK Brüsseli esindaja Ene Kärner ja juhatuse esimees Roomet Sõrmus.

2022. aastal toimus kokku 70 erinevat Copa-Cogeca ning Euroopa Komisjoni kohtumist.

1.3. Soodsa ettevõtluskeskkonna kujundamine suhtes teiste osapooltega

EPKK esindaja osales maaelu arengukava rahastamisvahendi komisjoni töös ning nõuande valdkonna edendamiseks Maaelu Edendamise Sihtasutuse nõuandeteenistuse nõukoja töös. EPKK juhatuse esimees Roomet Sõrmus osales alates märtsist Maaelu Edendamise Sihtasutuse nõukogu töös.

Alates 2021.a. kuulub EPKK esindajana Meeli Lindsaar Maaeluministeriumi juhtimisel kokku kutsutud AMR-i töörühma liikmeskonda. Antibiootikumide vähendamise töörühm lepib iga aasta kokku aasta tegevused, mille tulemusena peaks vähenema ravimite kasutamine.

2022.a. sai EPKK-st Eesti Varude Keskuse nõuandva kogu liige. Kohtumistel arutati peaasjalikult toiduvarude olemust ja suurust. VV on määranud teraviljavaru suuruseks 45 000 t III kategooria nisu, millest 90% moodustab sööginisu ja 10% sertifitseeritud seeme. Sellest peaks jätkuma neljaks kuuks arvestatuna toiduks ja söödaks ning kuueks kuuks ainult toiduks. Hanke korraldas Eesti Varude Keskus, hanke aluseks on ladustamise kompenseerimine vilja hoidmiseks vähemalt järgmise aasta kevadeni. Konkreetsest toiduvarust räägiti mitmes võtmes - milline varude kindlus peaks olema – kas realselt tootena või tagatakse tootmine igas

olukorras. Toiduvaru nimekirja tegi EPKK ettepaneku lisada leib ja kartul. EVK nõuandva kogu kohtumisel osales Meeli Lindsaar, need leidsid aset 27.01; 29.03, 23.08.

Koostöö arendamiseks PRIA-ga kohtuti 14. aprillil ja 20. septembril PRIA juhtidega. Peamiseks teemaks oli PRIA uue arengukavaga seonduv ning koostöö edendamine.

EPKK esindajad osalesid **hanede ja laglede kaitse ja ohjamise tegevuskava** väljatöötamise töörühma töös ning tegid ettepanekuid kava tööversioonidesse.

TAIMEKAITSE

EPKK esindajad panustasid põllumeeste, mesinike ja ametkondade koostöö arendamisse, mis tõi edu ka lõppeval aastal. EPKK eestvedamisel toimus 17.02 **mesindusteemaline ümarlaud**, kus osalesid ka Eesti Kutseliste Mesinike Ühingu, Eesti Mesinike Liidu, Maaeluministeeriumi, Põllumajandus- ja toiduameti esindajad ning tegev põllumehed. Kohtumisel lepiti kokku 2022. aasta eesmärk ja tegevusplaan, et hoida alates 2019. aastast püsitud tulemust, mil ei tuvastatud ühtegi taimekaitsetööde tõttu hukkunud mesilaste juhtumit. 12. juulil toimus hooaja infokoosolek, kus arutati jooksva aasta juhtumeid ja analüüside tulemusi, millest oldi PTA-d teavitatud. Aasta lõpus saime taas tõi, et taimekaitse tõttu ei hukkunud teadaolevalt ükski mesilaspere. EPKK kodulehe rubriiki „Teadlik taimekaitse“ on jooksvalt täiendatud aktuaalsete artiklite ja lugudega. Lisatud on otseviited sellistele podcast'i ja youtube'i kanalitele, mis on suunatud põllumajandustootjatele ja käsitlevad taimekaitse teemasid, nagu KEVILI põllujalutus, Baltic Agro podcast PÖLLUPÄEVIK ja podcast AGROFANAATIKA. Esile on tõstetud säästliku taimekaitse alase teadlikkuse tõstmiseks loodud infograafikad.

Uuendati koja kodulehel alamlehte „Teadlik taimekaitse“. Selle raames arendati välja põllumeestele suunatud säästva taimekaitse rubriik, kuhu on koondatud info integreeritud taimekaitse kohta, nõuded taimekaitsetöödele, soovitusel agronoomidelt jne. Lisaks teadlikkuse tõstmiseks töötati välja säästliku taimekaitse infograafikad.

Põllumajandusamet rahuldab koja eriloo taotlused taimekaitsevahendite arnadinge Extra, Luna Sensation, Vertimec 018 EC, Reglone 200 SL ja Salsa piiratud ja kontrollitud kasutuseks.

KESKKONNA VALDKOND

EPKK kuulub Keskkonnaameti kliendinõukotta. 2021. aastal toimus 1 kliendinõukoja koosolek. Kohtumistel tutvustati Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni ühendameti loomise tulemusena uut kliendinõukodade lähenemist.

EPKK on keskkonnavaldkonna arengukava 2030 juhtkomisjoni liige ning esindatud erinevates töörühmades – kliimapolitiika, looduse mitmekesisuse kaitse tagamine, maatoimingute korraldamine, ilmainfo tagamine.

EPKK esindaja on osalenud Keskkonnaministeeriumi projekti keskkonnakaitseluba 3.0 koosloome töötubades. 2021. aastal toimus kaks kohtumist - 08.09 ja 03.11. EPKK on esindatud ka Keskkonnaameti eluslooduse ja keskkonna valdkonna kliendinõukodades. Kliendinõukodade esimene ühine kohtumine toimus 10. novembril.

EPKK on esindatud Eesti Maaülikooli Biomajanduse Arenduskeskuse nõukogus, mille eesmärk on algatada ja arendada interdistsiplinaarset biomajanduse alast teadus- ja arendustegevust. Nõukogu hindab EMÜ arengufondi projekti ideesid biomajanduse edendamiseks, 2021. aastal esitati kokku 12 projektitaotlust.

EPKK on Keskkonnaministeeriumi koordineeritud veekaitse töörühma liige. 2022. aastal lõi koda töörühma liikmena aktiivselt kaasa nitraaditundliku ala tegevuskava 2021-2024 uuendamisel. Lisaks korraldab EPKK igal aastal EPKK keskkonnatoimikonna ja veekaitse töörühma ühist koosolekut.

EPKK on Säästva arengu komisjoni liige, mille ülesanne on jälgida ülemaailmsete säästva arengu eesmärkide elluviimist ning osaleda nende elluviimises. EPKK esindajad osalesid 01.06 ja 24.09 toimunud kohtumistel.

18. novembril osales EPKK OECD ringmajanduse teemalisel kohtumisel „Ringmajandus linnades ja regioonides“, et panustada OECD poolt loodavasse raportisse, mis sisaldab Tallinna juhtumi analüüsi koos teekaarti soovitusetega ringmajandusele üleminekuks ning rakenduskava.

2. EESTI TOIDU KVALITEET, MAINE JA TUNTUS

2.1. Eesti toidu hea maine ja tuntus koduturul

29. septembrist – 1. oktoobrini korraldas EPKK turuarendustoetuse abil Eesti toidutootjate osalemise Tallinna Toidumessil.

12.-13. oktoobril korraldatud EPA messil loodi toidutootjatele Eesti toidu ala, kus meie toidutootjad said messikülastajatele oma tooteid tutvustada.

2022.a alustati koostöös AS Eesti Pagari ja AS Lõuna Pagarid geograafiline tähise “Eesti rukkileib” tootespetsifikaadi välja töötamist. Lisaks kaasati protsessi ka Tallinna Tehnikaülikooli teadlased ja Eesti Rahvusmuuseumi teadurid. Detsembris korraldati Rukkileiva geograafilise tähise spetsifikaadi läbi vaatamine, kuhu kutsuti esindajad teistest alaliitudest ja Maaeluministeeriumist. Spetsifikaat esitati ministeeriumile 16.11.

14. Juulil osales EPKK Piimandusmuuseumi korraldataval Piimapäeval, mille raames korraldati test, milliseid tooteid inimesed eelistavad kas tavapärase rasvasisaldusega või vähendatud rasvasisaldusega tooteid. Piima puhul oli selge eelistus täispiima kasuks.

31. augustil korraldas EPKK koostöös Maaeluministeeriumiga Eesti toidukuu avamise Põhjaka mõisas. EPKK korraldas septembris toidukuu meediakalendrit.

2.2. Põllumajandus- ja toidusektori ettevõtete hea maine ja tuntus koduturul

23.-24. juulil toimus kaheksas üle-eestiline **Avatud talude päev**. EPKK andis aktiivse panuse Avatud talude päeva õnnestumisse. Avatud toidutööstuste nädal toimus 2022. aastal virtuaalselt.

EPKK ja Maalehe konkurss **Aasta Põllumees** toimus 22. korda. Aasta Põllumeheks valiti Veiko Pak, tunnustatud ja tuntud Kadarbiku kaubamärgi eestvedaja ja Kadarbiku Kõõgivilja OÜ üks osanik.

EPKK aumärgiga „EestiMAA Heaks“ tunnustati 2022. aastal: Einar Jakobi, Aarne Põldvere, Arno Kannike, Maire Vimb, Ülo Lippa, Meelis Mändla, Riina Maruštšak, Alar Astover, Eino Viikoja. 28. Septembril kogunenud EPKK maamajandusgrupp tegi ettepaneku esitada EPKK juhatuse esimees Roomet Sõrmus VV Presidendi teenetemärgi kandidaadiks. EPKK nõukogu kiitis ettepaneku heaks ning Roomet Sõrmus pälvis Presidendi tunnustuse aastal 2023.

EPKK hakkas alates 4. maist 2021 koostama ja saatma regulaarset põllumajandus- ja toidutootjate uudiskirja, mida saadeti ajakirjanikele ja poliitikutele. Uudiskiri on ilmunud võimalusel igal nädalal. 2021. aastal ilmus kokku 22 uudiskirja, mis kajastasid sektori aktuaalseid teemasid. Need tegevused jätkusid ka 2022. aastal.

2.3. Kvaliteedi- ja päritolumärgiste arendamine

2022.a pani EPKK koostöös AS Lõuna Pagarid ja AS Eesti Pagarid välja geograafilise tähise tootespetsifikaadi “Eesti rukkileib”. Lisaks aitasid kaasa ka ERM, TalTech ja TFTAK. Spetsifikaat saadeti kommenteerimiseks järgmistele organisatsioonidele: Eesti Toiduainetööstuste Liit, Eesti Leivaliit, Eesti Rukki Selts, Tordimeistrite Liit ja Eesti Pagarite Selts. Maaeluministeeriumile esitati valmis dokument detsembris. Eesti rukkileiva eripäraks on koostises kasutatav tooraine rukkijahu ning traditsiooniline valmistamismeetod, milleks on juuretise toel kääritatud taigast valmistatud magushapu leib. Rukkileib on Eesti köögi sümboliks. Juuretist saab küll valmistada jahu ja vee seguna piimhappebakterite ja vajadusel lisatud pärmi kääritamisel, kuid peamiselt kasutatakse juuretiseks eelmisest leivataigna tegemisest järele jäetavat taignaosa. Juuretise hapnemine tekitab rukkileivale iseloomuliku hapuka maitse.

Pääsukesemärgi hindamine toimus 2022 aastal kahel korral. Toodete hindamine viidi läbi koostöös Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskusega, kus teostati toodete sensoorsed analüüsid. Kevadine hindamine leidis aset 21.04 ning hindamisel said positiivse hinnangu ja Pääsukesemärgi kandmise õiguse 4 Eesti toiduettevõtte 6 toodet.

Sügisene hindamine toimus 28.11 ja Pääsukesemärgi kandmise õiguse said 4 Eesti toiduettevõtte 8 toodet

2022. aasta lõpus kandis Pääsukesemärki 70 ettevõtte 288 toodet.

2.4. Toiduainete kvaliteedi tõstmine

EPKK nõukogu liikmed Anu Hellenurme ja Jaanus Murakas osalesid AS Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli nõukogu töös.

Maaeluministeeriumi eestvedamisel on kokku kutsutud AMR-i töörühm, kuhu EPKK esindajana on nimetatud Meeli Lindsaar. Töörühma koosolek toimus 11. veebruaril, mil vaadati üle AMR-i tegevuskava rakendusplaani.

3. EKSPORDIVÕIME KASVATAMINE

3.1. Messidel osalemise korraldamine

022 osaleti turuarendustoetusega koja poolt korraldatud välismessidel:

- Riga Food 2022 – 8-10.09.2022 Riias, ühisstendil osales 4 Eesti ettevõtjat;
- SIAL 2023 – 15-19.10.2022 Pariisis, messil osales 15 Eesti ettevõtjat.

Koda korraldas Tallinna Toidumessil Tallinn FoodFest 29.9-1.10 ettevõtete ühisstendi.

3.2. Eesti toidu maine ja tuntuse parandamine eksporditurgudel

Koostöös Toiduliidu ja Eesti Kaubandus-Tööstuskojaga osaleti Maaeluministeeriumi hankes Eesti toidu tutvustamiseks Dubai EXPO ja Gulfoodi raames. Dubai Expo ja Gulfoodi külastus leidis aset 13-17 veebruaril. Gulfood on maailma suurim toidu- ja joogisektori B2B mess, mis leiab aset igal aastal Dubais World Trade Centeris. 120 osalenud riigi seas esindas Eesti ühisstendil 18 ettevõtet. Samal ajal toimus ka maaeluministri visiit ning koos ettevõtjatega toimus välja sõid Abu Dhabiisse ja külastati kohalikku taime ja loomakasvatustettevõtet. Visiidil esindas EPKK-d Meeli Lindsaar.

Sügisel tegeleti messil Grüne Woche 2023 osalemise ettevalmistamisega

3.3. Ekspordivõimaluste arendamine

EPKK esindaja osales ekspordi soodustava projekti „Ekspordivägi“ avakoosolekul 16. juunil ja nõukogu koosolekul 9. novembril.

Tõuloomade ekspordi arendamiseks viidi lõpuni kolmeaastane BreedExpo projekt koostöös Läti ja Soome partneritega, mille eesmärgiks on tõuloomade ekspordi edendamine Gruusia, Kasahstani ja Ukraina suunal. Projekti raames külastasid 2021. aasta sügisel Kasahstani ja Gruusia loomakasvatajad Eesti loomakasvatustettevõtteid ning Eesti loomakasvatajate esindajad külastasid Gruusiat ja Kasahstani. Samuti toimusid vastastikused külastused Läti ja Soomega ning mitmeid seminare tõuloomade ekspordi soodustamiseks.

EPKK võttis üle Maaeluministeeriumi välja töötatud toiduainete ekspordi soodustava kodulehe tasteestonia.ee.

4. ETTEVÕTJATE KONKURENTSIVÕIME JA TEKKIVA LISANDVÄÄRTUSE KASVATAMINE

4.1. Arendusprojektid

2022.a. jätkati LIFE veekaitseprojekti CleanEST tegevuste elluviimist. Projekti eesmärk on Ida- ja Lääne-Virumaa veekogumite seisundi parandamine, sh Ida-Eesti veemajanduskavas ja meetmeprogrammides Viru alamvesikonnale ette nähtud meetmete rakendamine ning uue veemajanduskava koostamise toetamine perioodiks 2020–2027.

EPKK osales mesindusega seotud projekti PoshBee elluviimises.

EPKK tegi ettevalmistusi, et taotleda Kesk-Läänemere Interreg programmist toetust projektile, mis käsitleb keskkonnasõbraliku silotootmise tehnoloogiad (sh kasutatud silokile käitlemise võimalused), mis on ette nähtud ühe NTA tegevuskava meetmena.

EPKK arendusnõunik kaardistas liikmete teadus-arendustegevuste vajadusi, Valmis EPKK liikmete arenguvajaduste kaardistus, mille käigus intervjueriti 32 ettevõtet ja lisaks vastas veebiküsitlusele 88 ettevõtet. Koostöös Toiduliiduga koordineeriti ettevõtete arenguvajaduste kaardistuse küsimusi. Koja kodulehel täiendati infot teaduskoostöö võimaluste tutvustamiseks.

2022. aastal tegi EPKK ettevalmistusi, et alustada 2023. aasta alguses toiduturismi arendusprojektiga BASCIL. Projekti eesmärk on arendada maapiirkonna toiduturismi teenuseid Eestis ja teistes Läänemere piirkonna riikides. Parandada kohalike toidutootjate konkurentsivõimet läbi nende äritegevuse mitmekesistamise turismisektori valdkonnas.

4.2. Teadmiste ja oskuste arendamine

EPKK korraldas 2022. aastal kokku 68 valdkonna ettevõtetele olulist seminari – nende hulgas 15 traditsioonilist foorumit ja konverentsi, 49 erineva teemaga kasulikke infopäeva ning 4 koolitust. Tänu koja rahvusvahelisele koostöövõrgustikule esinesid konverentsidel ja infopäevadel mitmed tunnustatud eksperdid erinevatest ELi liikmesriikidest.

Neljandat korda toimus 12.-13. oktoobril Eesti **Põllumajanduse Aastanäitus EPA2022**, mis tõi Tartusse paar tuhat põllumajandussektori ja toidutootjate esindajat. Näitus toimus Eesti Rahva Muuseumis. Kahe päeva jooksul tutvustati põllumajanduse trende ja innovaatilisi tehnoloogiaid. Messi ametlikul avamisel osales maaeluminister Urmas Kruuse. Aastanäituse oluliseks osaks oli seminariprogramm. Suurematest sündmustest toimusid EPA2022 raames Aianduse visioonikonverents (korraldas Aiandusliit), konverents Maheturg 2022, Lihaveisekasvatuse aastakonverents, Metsandusfoorum ja Biomajanduse konverents ning 45 seminari. Lisaks korraldas Maaeluministeerium Idapartnerluse ümarlaua. Uuenduseks oli EPA live stuudio. EPA tagasiside oli positiivne, üritus on end tõestanud kui vajalik platvorm põllumajandussektoris tegutsejatele. Peaaegu 90% vastanutest arvasid, et EPA-l osalemine täitis nende jaoks eesmärgi ning EPA-t hindavad eksponendid kõrgelt. Küsitlusele vastanud eksponentidest pooled arvavad, et seminari korraldamine EPA-l on väga oluline ja 25% vastasid, et see on küllalt oluline.

Esimest korda toimus EPKK Aastakoosoleku järgselt Põllumajanduse ärifoorum 3. juunil Tartus ning Digipööre Eesti maamajanduses 27. aprillil.

Teadmussiirde ja teavituse programmi raames toimusid Keskkonnafoorum 2022: rohepööre põllumajanduses, Konverents "Aiandusfoorum 2022", Konverents "Maheturg 2022", „Mahetoit igale toidulauale", Konverents "Metsandusfoorum 2022" ning Konverents "Aasta Põllumees 2022": „Põlvkondade vahetus põllumajanduses".

Loomakasvatuse teadmussiirde programmi raames toimusid Aretuskonverents, Lihafoorum – Toit kui eluenergia, Piimafoorum – Rahvusvaheline kaubandus, Lihaveisekasvatavate konverents ja Lamba- ja kitsekasvatavate konverents. Toimusid infopäevad: Põllumajandusloomade aretus – lihaveisekasvatus; Embrüosiirdamine veiste aretusvõttena (piimaveis); Embrüosiirdamine veiste aretusvõttena (lihaveis); Loomade käitlemine ja psühholoogia - lihaveis; Loomakasvatuse tehnoloogiad (ehitised, hoidlad, sõnnikumajandus, biogaasi tootmine) muutuvate keskkonnanõuete kontekstis; Bioohutuskava koostamine ja rakendamine - mäletsejatele; Loomade söötmine ja heaolu – seakasvatus; Välislektoriga infopäevad toimusid teemadel: Veterinaarravimi või ravimsööda kasutamisest loomade ravis; Veterinaarravimi või ravimsööda kasutamisest loomade ravis; Loomakasvatust mõjutavad kliimapolitiika arengud; Embrüosiirdamine veiste aretusvõttena; Kvaliteetse liha tootmine alates lihaveiste söötmisest ja aretusest; Uuemad arengud piimakarja söötmisel; Põllumajandusloomade aretus – seakasvatus; Põllumajandusloomade aretus – piimaveisekasvatus; Lihaveiste heaolunõuded ja nende tagamine; Sööda ohutus läbi ennetava tegevuse; Ohustatud tõud.

Toiduohutuse teadmussiirde programmi raames toimus hübriidkonverents "Luubi all on mikromaailm", mis keskendus silmaga nähtamatutele mikroorganismidele, keda leidub triljonites meie ümber ja miljardites meis endis. Konverentsil räägiti GMO-st ja selle tulevikust, mikrobioomist, hügieenist ning kestliku toidusüsteemi olemusest. Toidu PIP infopäevad olid järgmistel teemadel: Infopäev piima väikekäitlejatele; Kvaliteedikavade ülesehitamine ja rakendamine; Toiduohutuse tagamise nõuded valdkonnas alustajatele, väikekäitlejale - Kodukohviku korraldamine tootlustusettevõtlusega alustajale"; Tooraine mõju lõpptootele piimatootmises;

Toiduohutuse tagamise nõuded valdkonnas alustajatele, väikekäitlejale - Gluteenivabade toodete arendamine ning tootmise nõuded ja toiduohutus; Tooraine mõju lõpptootete piimatootmises; Trendid toidutootmises; Õigusaktid ja järelevalve (arengud ja uudised); Toidualase teabe esitamine ABC ning Toiduohutuse tagamise nõuded valdkonnas alustajatele, väikekäitlejale.

4.3. Turuinfo ja teabelevi

EPKK andis välja elektroonilist infolehte "Põllumajandus-ja toidu-uudiseid Euroopast" ja osales ajakirja Põllumehe Teataja kolleegiumi töös. Igal tööpäeval saadeti liikmetele meediapeegel. Info edastamine toimus infolisti, kodulehekülje www.epkk.ee ja koja Facebooki lehtede kaudu (Toeta Põllumeest; Kodumaise eest väljas!; Tunnustatud Eesti Maitse; Piim – päeva pärl!). Kodulehele on loodud teaduskoostöö võimaluste tutvustamiseks eraldi rubriik. Igast nädalast saadeti liikmetele tegevusülevaade. Neli korda aastas ilmus turuinfo kvartaliväljaanne Teraviljaturg. Igal nädalal ilmusid turuinfo väljaanded Piimainfo, Teraviljainfo ja Lihainfo. Tööpäeviti saadeti liikmetele Euronext teraviljabörsi infot. Tehti laialdast koostööd erinevate Eesti meediaväljaannetega.

5. KOOSTÖÖ JA ÜHISTEGEVUSE ARENDAMINE

5.1. Vertikaalse koostöö arendamine

Tööd jätkasid koja toimkonnad: piima-, liha-, mahe-, keskkonna- ja teraviljatoimkond. Toimkondadega tihedas koostöös toimusid EPKK erialafoorumid.

Lihatoimkond:

5. jaanuaril võeti kokku aasta 2021 ja anti ülevaade 2022. aasta sündmustest. Tutvustati aasta lõpus toimunud lihakampaaniat ja kampaania raames välja töötatud kodulehte lihafaktid.ee ning arutleti teemadel EL-i loomade heaolu nõuete õigusaktide täiendamine, AMR-i tegevuskava, Prantsuse eelnõu taimse valgu toodete nimetustele, toidujulgeoleku tagamise initsiatiiv, PTA kliendinõukoda, ÜPP loomade heaolu toetuste abikõlbulikkus ning liikmete suurem kaasatus EPKK põllumajandusgrupi töösse. Päevakorra punkt ülevaade kvaliteedikavade hetkeseisust lükkus edasi järgmisele korrale. Kohtumisel tehti järgmised ettepanekud ja otsused: Toimkonnas läbi arutatud Eesti seisukohad Euroopa Komisjoni avaliku konsultatsiooni „Loomade heaolu käsitlevate ELi õigusaktide läbivaatamine“ kohta edastatakse Maaeluministeeriumile; Toimkonnas arutatud teemad PTA kliendinõukogus aruteluks antakse edasi 10. jaanuari kohtumisel; Lihafoorum 2022 ja Lamba- ja kitsekasvatajate Aastakonverents toimub selgi aastal kahel järjestikulisel päeval ning Lihaveisekasvatuse aastakonverents EPA raames oktoobris; Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate liidu ettepanek, kaasata põllumajandusgrupi juhatuse koosolekutele ka alaliitude esindajad, edastatakse arutelupunktiks põllumajandusgrupi juhatusele ning palve tehakse teatavaks ka EPKK nõukogule.

27. aprilli kohtumisel anti ülevaade Euroopa Parlamendi plenaaril toimunud loomade heaolu raporti ja soovitude arutelu tulemustest, arutati Maaeluministeeriumi tagasiside üle, mis puudutab loomade Eesti sisese liikumise teavitamiskohustust, tutvustati lihasektori kvaliteedikavade väljatöötamise hetkeseisu ning edasisi tegevusi, tutvustati Ukraina päringut võimaliku abistamise kohta, tehti kokkuvõtte AMR-i tööühma kohtumise tulemustest, tutvustati bioressursside väärindamise investeeringutoetuse ja erakorralise toetuse tingimusi, ettepanekut nitrite ja nitraatide piirmäärade kohta ning anti ülevaade 2022. aasta sündmustest. Kohtumisel tehti järgmised ettepanekud ja otsused: Kuna PTA ametnikud tõlgendavad loomade Eesti sisese liikumise teavitamiskohustust erinevalt, uurib EPKK, kuidas on korrektne nõuet täita; EPKK korraldab infotunni taaste- ja vastupidavuskava määrase tutvustamiseks; Toimkonna liikmed saadavad 29.ndaks aprilliks tagasiside kuidas, miks ja millistele sektoritele tuleks anda erakorralist toetust toidu varustuskindluse tagamiseks.

6. septembri Toimkonna kohtumisel tutvustati toimkonna uut koosseisu ning uueks esimeheks valiti Lamba- ja kitsekasvatajate Liidu tegevjuht Vallo Seera. Toimkonnas tutvustati toimkonna töökorraldust ja erinevate toimkondade sidusust koja teiste töövormidega, anti ülevaade PõKast ning nelja sektori arengukavast. Lisaks tehti ülevaade sealihasektori kvaliteedikava väljatöötamise hetkeseisust ning järgmistest tegevustest. Liikmete poolt tõstatati teema, et riiklikult oleks vaja meedet, mis toetab tõumaterjali sisseostmist olenemata

loomaliigist. Kohtumisel tehti järgmised ettepanekud ja otsused: Esitada koja nõukogule kinnitamiseks liha toimkonna esimeheks Vallo Seera. Vastavalt koja reglemendi punktile 4.4 oli toimkond otsustusvõimeline, sest toimkonna kohtumisel osales kaheksa toimkonna liiget, mis on üle poolte toimkonna liikmetest. Vallo Seera poolt andsid oma poolthääle kõik kohalolnud toimkonna liikmed; 11. oktoobril kell 9.00 arutatakse Lihafoorumi teemasid Teamsi vahendusel. Foorumi teemaks on „Toit kui eluenergia“; Ministeeriumitele on vaja esitada sõnum, et taunime seisukohti, mis käsitlevad vajadust loomi vähendada või tootmist vähendada; Teha ministeeriumile ettepanek defineerida, mida tähendab toidujulgeolek (protsentuaalselt välja tuua, kui suur on isevarustatuse tase); Tõstatada taaskord päevakorda küsimus, kuhu on jõudnud MeMi loa taotlemine, et kasutada I kategooria põletustuhka väetisena?; Koda jätkab loomaliigipõhiste ümarlaudade korraldamisi, sel aastal korraldatakse ümarlaud lamba ja veise teemal, huvi on ka linnukasvatuse ümarlaua korraldamiseks. Kuupäevad lepatakse kokku huvitatud osapooltega eraldi; Arutada võimalust lugeda investeeringumeetme raames ühe toetatava tegevusena ka tõumaterjali soetamine.

Piimatoimkond:

9. juuni kohtumine toimus seekord külastusega OÜ Mangeni PM-sse. Maarika Susi tutvustas OÜ Mangeni PM ja tema juhtimisel külastati farmi ja biogaasijaama. Kohtumisel arutleti piimaturu olukorra üle, vaadati tagasi selle aasta Piimafoorumile ja tutvustati selle aasta piimandusega seotud EPKK korraldatavaid sündmusi ning käsitleti kahte keskkonnavaldkonna teemat – fluoritud gaaside kasutamine ja erand keskmise võimsusega põletusseadmetes kasutatavale põlevkiviõlile. Kohtumisel tehtud ettepanekud, olulisemad sõnumid ja otsused: Gaasi tarnekindlus on toidutööstustele suureks murekohaks, sest sügise lähenedes kardavad ettevõtjad, et gaasi neile lihtsalt ei jätku; Turuolukorra selgitamiseks tuleks suve lõpul või sügise algul korraldada seminar, et anda ülevaade poliitikutele ja meediale turul toimuvast; Koda teeb Konkurentsiametile järelepärimise ebaausate kauplemistavade järelevalve käigus tehtud kontrollide osas; Koda uurib võimalusi teha piimatootjatele õppereis liri asemel kas Soome või Leetu; Fluoritud kasvuhooonegaaside määrase tähtja lähemale toomist ei tohiks lubada; Riigikogu valimiste sõnumitena rõhutati kahte teemat: 1. neljarealiste maanteede võrgustiku välja ehitamine suuremate linnade vahel ning 2. biogaasi meetmed.

6. septembri kohtumisel tutvustati toimkonna uut koosseisu ning liikmed valisid toimkonda juhiks tagasi senise esinaise Pillerin Puskari. Toimkonnas tutvustati toimkonna töökorraldust ja erinevate toimkondade sidusust koja teiste töövormidega. Lisaks arutati sügisel korraldatava piimaseminari teemat, kohta ja aega. Koha peal tõstatati teema, kuidas toimub andmete esitamine loodavasse antibiootikumide registrisse, samuti anti ülevaade senistest aktuaalsetest teemadest. Kohtumisel tehtud ettepanekud, olulisemad sõnumid ja otsused: Esitada koja nõukogule kinnitamiseks piimatoimkonna esinaiseks Pillerin Puskar. Vastavalt koja reglemendi punktile 4.4 oli toimkond otsustusvõimeline, sest toimkonna kohtumisel osales üksteist toimkonna liiget, mis on üle poolte toimkonna liikmetest; Piimafoorum 2023 toimub järgmise aasta 15. märtsis Pärnus; Koda korraldab piimaseminari turuolukorra tutvustamiseks selle aasta oktoobris. Aeg ja koht on täpsustamisel; Õppereisi korraldamise toimkonna liikmetele Leetu veab toimkonna esinaine Pillerin Puskar; Koda teeb piimatoodete õiguspärase kasutamise osas pöördumise Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti poole.

Teraviljatoimkond:

7. jaanuaril toimus koosolek koos keskkonnatoimkonnaga, et tutvustada ELi mullastrateegiat ning väetiseseaduse eelnõud. Lisaks üheks aruteluteemaks oli Euroopa Komisjoni süsinikupõllunduse teatis ja seal toodud näited efektiivsetest süsinikupõllunduse praktikatest. Kohtumise lõpus tehti ringkäik Estonia OÜ-s.

17. märtsil toimus koosolek Eesti Maaülikoolis taas koos keskkonnatoimkonnaga. Käsitleti Euroopa Komisjoni eelnõusid ning koda tegi ülevaate hanede teemast. Koda tutvustas ka keskkonnavaldkonna arengukava „KEVAD 2030“ ning tegi ülevaate kava hetkeseisust.

5. juuli koosolek leidis aset Eesti Taimekasvatuse Instituudis, kus tutvuti uue aretuskeskusega ning 2022. aasta põldkatsetega ja juhataja Andre Vesikioja tutvustas ETKI tegemisi. Lisaks arutleti pestitsiidide säästva kasutamise direktiivi sõlmküsimuste üle.

19. oktoobril toimus toimkonna uue koosseisu esimene kohtumine Tartu Millis. Toimus esimene esimehe/naise valimine, mis ebaõnnestus. Seejärel andsid toimkonna liikmed põhjaliku ülevaate teraviljasektori seisust ning kohtumine lõppes Tartu Milli ringkäiguga.

7. detsembril toimus Rakveres EPKK Teraviljafoorum, millel rohepöörde eesmärkidest rääkis Rootsi Põllumeeste Liidu juhatuse liige Lennart Nilsson. Konverentsi muud teemad: toetusmeetmed, sektori väljakutsed, digilahendused, sektori ebakindlus, teraviljade mahu langus.

Mahetoimkond:

7. septembril kogunes mahetoimkonna uus koosseis ja toimkonna esinaiseks valiti Mirjam Pikkmeets. Lisaks andis Maaeluministeeriumist Helene Eenlo ülevaate Mahepõllumajanduse edendamise tegevuskavast. Seejärel arutati eesolevate valdkondlike ürituste sisu üle.

1. detsembril kohtus toimkond Oidrema külas esinaise Mirjam Pikkmeetsa juures. Arutleti läbi, millised on toimkonna sihid ja mis tegevusi on vaja mahe valdkonna arendamiseks. Üheks oluliseks teemaks oli kohtumisel ka mahetoitlustus lasteasutustes. Seejärel toimus Mätiku talu külastus.

Lisaks on toimkonna liikmed panustanud EPA-I toimunud mahekonverentsi teemade ja esinejate leidmisesse.

Keskkonnatoimkond:

7. jaanuaril toimus kohtumine koos teraviljatoimkonnaga Oisu rahvamajas, mille järgselt külastati Estonia OÜ biometaani tootmisjaama. Keskkonna- ja teraviljatoimkondade ühisistungil arutati ELi mullastrateegia ja süsinikupõllunduse algatusi. Räägiti väetiseturu olukorrast, kõrgete väetisehindade ja väetiste tarnekindluse mõjust oodatavale teraviljasaagile. Kohtumisel tehtud ettepanekud ja otsused: koda koostab lähtudes arutelust ELi mullastrateegia kohta seisukohad, mis saadetakse teadmiseks ka Maaeluministeeriumile; koda teeb ettepaneku, et Viljelusvõistluse põldudel hinnata muldade elurikkust, see annaks hea ülevaate, et aladel kus saadakse mitu korda suuremad saagid, on/ei ole elurikkus heal tasemel; koda uurib, millised on jäätmena registreeritud toote väetisena kasutamise võimalused (täpsustatud arutelu ülevaate punkti 3 juures).

17. Märtsil toimus teine keskkonna- ja teraviljatoimkondade ühiskohtumine Maaülikoolis, teemadeks uuringu „Põllumajandusliku maakasutuse muutuse analüüs sõltuvalt tulevikutsenaariumitest“ tulemused, Euroopa Liidu uued seadusandlikud algatused, ülevaade hanede teemast ja keskkonnavaldkonna arengukava „KEVAD2030“. Koosolekul tehtud ettepanekud ja otsused: EPKK teeb koostööd Eesti Taimekaitse Assotsiatsiooniga pestitsiidide säästva kasutamise eelnõu avalikustamisel seisukohtade väljatöötamisel; EPKK uurib KeM-ilt kui kaugel on Eesti visiooni koostamine kaitsealuse pindala suurendamise kohta, et täita ELi elurikkuse strateegia eesmärki 2030. aastaks võtta kaitse alla 30% ELi maismaast ja merest ning sellest omakorda kolmandik range kaitse alla. Eesti peab oma visiooni Euroopa Komisjonile esitama 2022. aasta lõpuks; MeM on teinud ettepaneku tuulekaera riikliku järelevalve lõpetamiseks. Ettepanek ei leidnud teostust, vaid liikmed olid seisukohal, et tuulekaera riiklik järelevalve peab jätkuma.

31. Augusti kohtumine leidis aset Vändra AS, Tehnobaasis. EPKK keskkonnatoimkonna uuendatud koosseisu esimesel kohtumisel hääletasid liikmed ühehäälselt Mae Alviste jätkamise poolt toimkonna juhina. Koosolekul osalesid ka KeM ja MeM esindajad, kellega arutleti ELi kliimapaketi teemadel. Koosolekul tehtud ettepanekud ja otsused: Valida järgmiseks kolmeks aastaks toimkonna juhiks Mae Alviste. Toimkonna koosolekute toimumise sagedus üks kord kvartalis. Formaati otsustatakse vastavalt koosoleku teemadele, arutelude jaoks eelistatakse füüsilist kohtumist.

Traditsiooniline keskkonnatoimkonna ja veekaitse töörühma koosolek toimus detsembris.

5.2. Horisontaalse koostöö arendamine

Toimused koja gruppide koosolekud: põllumajanduse, töötleva tööstuse, maamajanduse ja metsanduse grupid.

Põllumajanduse grupp:

Grupi koosolekud toimusid igakuiselt (va juuli 2022) ning enamasti toimub koosolek grupi juhatusega.

25. jaanuaril toimus grupi juhatuse koosolek koos maakonnaliitude esindajatega. Teemadeks: energiakulud, loomade transport, valdkondlikud ümarlauad, EPJ, parimate liha- ja piimakarjakasvatavate kandidaadid.

15. veebruaril kohtusid põllumajandusgrupi esindajad PRIA juhtide ja spetsialistidega, et arutada põllumeeste jaoks aktuaalseid küsimusi. Fookuses oli ka ÜPP rakendamine alates 2023. aastast ja PRIA arengusuunad järgmiseks programmiperioodiks.

22. märtsi viidi grupi juhatuse koosolek läbi koos maakonnaliitude esindajatega. Kohtumisel tehti pikem ülevaade nii väetise- kui söödaturul toimuvale. Samuti arutati hanede teemat ning uut liikmemaksusüsteemi. Lisaks tegi juhatuse esimees, Roomet Sõrmus, ülevaate Ukraina sõja mõjudest Eesti põllumajandusele.

14. aprillil toimus kohtumine koos maakonnaorganisatsioonide esindajatega MESis. Esmalt tegi MESi esindaja ülevaade nende tegevustest. Toimunud kohtumisel oli üheks teemapunktiks ka käibevahendite nappus, mis on tingitud tootmissisendite järsust hinnatõusust. Teemaks oli ka ÜPP strateegiakava arengud.

24. mail oli EPKK põllumajandusgrupi juhatuse, maakonnaorganisatsioonide toimkonna ja liitude seltside esindajate ühine koosolek. Kohtumisel esines Maaeluministeeriumi esindaja, kes tutvustas tingimuslikkuse meetmeid. Turuolukord oli ühe teemana ülal, seda ka toiduvaru s.h viljavaru vaates ning kütusevarude tagamise osas. Ning valmistuti Riigikogu valimisteks ehk kujundati EPKK seisukohti.

2. juunil toimus põllumajandusgrupi üldkoosolek Tartus. Üldkoosolekul valiti grupile 15 kandidaadi seast uus juhatuse ja juhatuse esimees. Juhatuse liikmed on koja nõukogu liikmed. Juhatuse liikmeks said: Tanel-Taavi Bulitko, Jaak Läänemets, Jaanus Marrandi, Margus Muld, Vallo Seera, Olav Kreen. Juhatuse esimeheks valiti Tanel-Taavi Bulitko.

10. juunil toimus Saaremaa Põllumeeste Liidu aastakoosolek, kus EPKK esindajad tutvustasid uue strateegiakava teemasid

15. juunil toimus Valgamaa Põllumeeste Liidu aastakoosolek, kus EPKK esindajad tutvustasid uue strateegiakava teemasid

30. juunil toimus uue liikmeskonnaga poolaastat kokkuvõttev koosolek Põhjaka mõisas. Koosolekul arutleti grupi töökorralduse üle ning määrati grupipoolsed liikmed toimkondadesse.

10. augusti kohtumisel tehti tagasivaade suvekuudel toimunud. Lisaks vaadati üle, mis sündmused on tulemas. Lisaks tehti ülevaade laual olnud määrustest ning räägiti ka uutest ÜPP meetmetest.

28. septembril olid laual liikmelisuse projekt, EPA mess, viimased seadusemuudatused.

26. oktoobril tehti tagasivaade EPA messile ning räägiti, mis oli hästi/halvasti. Käsitleti ka ulukikahjude teemat.

14. novembril toimus maakonnaorganisatsioonide ja põllumajandusgrupi juhatuse kohtumine liikmelisuse teemal. Millised on hetke probleemid ja millised on võimalikud lahendused?

20. detsembril toimus juhatuse koosolek Tallinna Teletornis ning teemadeks olid: riigikogu valimised ja kohtumised erakondadega, koja sündmused, olulised hetke teemad, kohtumised maakonnaliitudega.

Alustati põllumajandusgrupi infotundidega, kus jagati infot põllumajandusvaldkonnas toimuva üle. Infotunnid toimusid: 17.08, 29.09, 31.10, 28.11, 27.12. Infotund on mõeldud kõikidele koja põllumajandustootjate listis olevatele ettevõtjatele aktuaalsetel teemadel aruteludeks, toimub igakuiselt veebi teel, kestusega 1 tund.

Töötleva tööstuse grupp:

12. Jaanuaril olid kesketeks teemadeks: energiahindade tõus ja ettepanek hindade ohjeldamiseks VV-le, toidu käibemaksu alandamine ning uus ringlusplasti määrus. Kohtumisel tehtud otsused ja edasised tegevused: Koda edastab energiahindade alandamise ettepanekud VV-le hiljemalt 13. jaanuaril; Grupi liikmed toetasid toidukäibemaksu alandamist, kuid pigem lähitulevikus kui praegu. Hetkel tuleks keskenduda siiski energiahindade alandamisele; Koda hoiab liikmeid kursis ringplasti määruse arenguga.

23. Märtsi kohtumisel olid kesketeks teemadeks: Jäätmeseaduse ja pakendiseaduse muudatused, Ukraina sõja mõjud, EL-i uued algatused ning muude teemade all messid, geograafiline tähis ja Hiina teemaline

seminar. Kohtumisel tehtud otsused ja edasised tegevused: Teha MeM-le ettepanek kaaluda riikliku laovarude tagamist pakendimaterjalile; Teha Keskkonnaametile ja Keskkonnaministeeriumile ettepanek pikendada heitmete määrase tähtaegu, mis võimaldaks õlikatlaid edasi kasutada; Teha riigile ettepanek energia julgeoleku kindlustamiseks töötada välja meede, mis kataks osaliselt tööstuse generaatori soetamise kulu; Uurida MeM-lt 22. veebruari arutelu kohta, mis puudutas toidu julgeoleku teema ning olulisemate tööstuste nimekirja loomist; Geograafilise tähise taotluse aruteluks lepatakse kokku eraldi aeg.

21. aprilli kohtumisel olid keskseteks teemadeks: katlamajade heitmed – erand põlevkivi kasutamiseks, taastekava bioressursi toetus, EPKK nõukogu valimised ja reglemendi tutvustus, uued võimalikud nitritite ja nitraatide piirnormid liha- ja piimatoodetele ning töötlevat tööstust puudutavate uuringute prioriteedid. Kohtumisel tehtud otsused ja edasised tegevused: Toidutööstused saavad info oma energiakandjate nimivõimsuse, kasutatavate energiakoguste ning investeringuvajaduste kohta, et koda saaks edastada vajaliku info MKM-le; Toidutööstused annavad teada, kas nende kütteallikaga seonduvalt on vajalik keskkonnamuutmine ning koja abi protsessi kiirendamiseks; Koda valmistab ette pöördumise valitsusele, et selgitada leevendusmeetmete ning erisuste vajadust toidutööstuse jaoks ning käesoleva kriisi mõju majandusele; Koda korraldab infotunni taaste- ja vastupidavuskava määrase tutvustamiseks; Geograafilise tähise taotluse arutelu toimub 29. aprillil kell 11 Teamsis.

16. Mai kohtumise peafookuses olid EPKK üldkoosoleku raames toimuvad nõukogu valimised ning eesmärk oli üle vaadata ja kinnitada dokument „Töötleva tööstuse grupi koosoleku kokkukutsumise ja läbiviimise kord, grupi esimehe ja aseesimeeste valimise kord ning nõukogu liikmete valimise kord, grupi juhatuse töö korraldamise kord“. Kuna grupi koosolekul ei olnud koos vajalik kvorum, kinnitatakse töökord vastavalt e-hääletusel. Lisaks valimistele anti ülevaade pooleli olevatest teemadest, sh Riigikogu valimiste sõnumid ning teavitati liikmeid ekspordi tegevuste toetusest. Kohtumisel tehtud otsused ja edasised tegevused: Korraldada grupi koosoleku ning juhtimise korda käsitleva dokumendi kinnitamiseks e-hääletus; Töötleva tööstusgrupi juhatuse ja ühtlasi ka EPKK nõukogu valimised toimuvad üldkoosoleku raames 2. juunil. Kandidaatide esitamise tähtaeg on 27. mai kell 9.00; Liikmetel paluti anda märku, kes soovib kaasa rääkida bioressursside väärindamise investeringutoetuse ettepanekute osas.

29. juuni kohtumise juhatas sisse grupi uus juhataja esinaine Mirjam Pikkmeets. Fookuses oli energia varustamiskindluse tagamine ja MeMi poolt välja töötamisel olev investeringutoetus. Lisaks määrati grupist liikmed toimkondadesse ning anti ülevaade PTA kliendikoja istungist, Pääsukesemärgi tegevustest ning 2023.a messidest. Kohtumisel tehtud otsused ja edasised tegevused: Gaasi varustamise kindlust käsitletakse grupi järgmise korra kohtumisel ühe päevakorra punktina; Koda valmistab ette ettepanekud energia varustamiskindluse investeringutoetusele ja edastab need üle vaatamiseks grupi liikmetele; Töögrupi liikmed annavad teada hiljemalt 15. juuliks, kes soovib SIALi messil osaleda külastajana.

6. juulil toimus töötleva tööstusgrupi juhatuse koosolek, kinnitati grupi liikmed toimkondadesse.

18. augusti kohtumisel olid fookuses gaasi ja elektri varustamiskindluse tagamine ning arutati pöördumist seoses olukorraga elektriturul. Lisaks anti ülevaade 16. augustil toimunud nõukogu kohtumisest, MeMi varustamiskindluse tagamise investeringutoetuse määrust, rukkileiva geograafilise tähise väljatöötamisest, messidest, liha kvaliteedikavast ning olulisematest sündmustest 2022. teisel poolaastal. Kohtumisel tehtud otsused ja edasised tegevused: EPKK koostöös teiste erialaliitudega valmistab ette uue pöördumise energia varustamiskindluse kohta. Toidutööstustel palume 26. augustiks saata arvulisi andmeid elektrikulu kasvu kohta ettevõttes ning ettepanekuid toidutööstuste olukorra leevendamiseks; EPKK püstib elektri varustamiskindluse teema ka 23. augustil toimuval Varude Keskuse toiduvaru nõuandva kogu koosolekul; EPKK uurib, kas energiaauditite puhul arvestatakse ka tähtja ületanud auditeid; EPKK uurib, kas diiselkütuse aktsiisiseadust kehtib ka ahjudele; Palume 26. augustiks tagasisidet, kas Keskkonnaameti koostatud Põletusseadmete käitajate esitatud saasteainete heite piirväärtuste järgimata jätmise erandi taotluste menetlemise juhend vajab selgitamist.

22. Septembri kohtumise peateemaks oli ikka gaasi ja elektri kõrged hinnad ja riigi meetmed hinnatõusu maandamiseks. Lisaks anti ülevaade selle aasta toetusmeetmetest ning pääsukesemärgi tegevustest. Eraldi vaadati läbi rukkileiva geograafilise tähise spetsifikaadi viimane versioon. Kohtumisel tehtud otsused ja

edasised tegevused: EPKK koostöös teiste erialaliitudega valmistab ette uue pöördumise energia ja gaasi piirhinna kehtestamise kohta, mis laieneb olenemata suurusest ja tegevusvaldkonnast kõikidele ettevõtetele; Geograafilise tähise spetsifikaat rukkileivale esitatakse arutamisele järgmisel teraviljatoimkonna kohtumisel ning järgmisel nädalal saadetakse dokument arvamuse avaldamiseks teistele huvitatud osapooltele.

28. Oktoobri kohtumise peateemaks oli ikka gaasi ja elektri kõrged hinnad ja riigi meetmed hinnatõusu maandamiseks. Lisaks anti ülevaade selle aasta toetusmeetmetest ning pääsukesemärgi tegevustest. Eraldi vaadati läbi rukkileiva geograafilise tähise spetsifikaadi viimane versioon. Kohtumisel tehtud otsused ja edasised tegevused: EPKK koostöös teiste erialaliitudega valmistab ette uue pöördumise energia ja gaasi piirhinna kehtestamise kohta, mis laieneb olenemata suurusest ja tegevusvaldkonnast kõikidele ettevõtetele; Geograafilise tähise spetsifikaat rukkileivale esitatakse arutamisele järgmisel teraviljatoimkonna kohtumisel ning järgmisel nädalal saadetakse dokument arvamuse avaldamiseks teistele huvitatud osapooltele.

9. detsembri kohtumise peateemaks oli turuülevaade ja enam keskenduti piimatööstuste olukorrale ning omalt poolt kommenteerisid olukorda pagaritööstustes ja lihatööstustes nende valdkondade esindajad. Lisaks kutsuti osalejaid üles andma teada oma soovidest, millistel messidel tahetakse osaleda stendiga või külastajana. Kohtumisel tehtud otsused ja edasised tegevused: Piimatööstuste erikohtumine toimub 16. detsembril kell 9.00; Koostatakse piimatööstuste ühisdeklaratsioon tööstuste jätkusuutlikkuse tagamiseks; Piimatoimkond kutsutakse kokku ASAP, hiljemalt jaanuari esimeseks nädalaks, et kajastada piimaturu olukorda ja leppida kokku võimalikes meetmetes.

Maamajanduse grupp:

22. veebruari kohtumisel anti ülevaade 2021.a tegevustest ning õigusloome tööplaanist ja EL-i algatustest. Kohtumisel tehtud otsused ja edasised tegevused: Järgmine grupi kohtumine toimub aprillis ning teemad EPA korralduslik ülevaade ning ÜPP hetkeseis; Teraviljafoorumi toimumisajaks pakuti välja 8. detsember; Koda uurib PTA-lt kui kaugel ollakse Hiina eksportturu avamisega Eesti teraviljale.

17. mail anti ülevaade ÜPP hetkeseisust ja kinnitati MMG koosoleku kokkukutsumise ja läbiviimise kord.

28. septembril võõrustas seekord grupi liige Jaanus Põldmaa, kes lisaks põllumajanduspihustite turustamisele, kasvatab vilja ning vabapidamisel peetavaid munakanu. Grupi kohtumisel anti ülevaade 12.-13. oktoobril toimuva EPA ettevalmistusest. Lisaks seminariprogrammile ja õhtusele koosviibimisele, on EPA-l sel aastal stuudio, mille raames toimuvad veebipõhised live ülekanded. PRIA kliendinõukojast rääkides andsid osalejad märku teemadest, mida tuleks PRIA kliendinõukoja kohtumisel tõstatada. Riigikantselei riskijuhtimise päeva teemade tutvustamise käigus ütlesid liikmed, et veevarustuse ja kaevude kasutamise osas puudub riigil ja KOV-del ülevaade ning samuti puudub riigil ja Eesti Energial teadmine tootjate valduses olevatest generaatoritest ja nende võimsustest. Järgmine grupi kohtumine toimub peale EPA messi veebivahendusel, et osalejad saaksid anda vahetu tagasiside ning füüsiliselt selle aasta lõpus või järgmise aasta alguses. Edasised tegevused: EPA korralduslikud küsimused arutatakse korraldajatega läbi - kommunikatsiooni juhendi koostamine, seminaridele registreerime; Ettepanek toidujulgeoleku tagamise võimalused ettevõtjate poolt veevarustuse ja elektrigeneraatorite võimsuste kaardistamiseks antakse edasi ministeeriumile ja Riigikantseleile; PRIA kliendinõukogus osalejatele antakse edasi järgmised teemad: investeeringutoetuse abikõlbulikkus, põhjendamatu dokumentide küsimine, kontrollide vaenulik suhtumine, piirang kontserni kuulumise osas, tingimus noortalunike toetusel. Ettepanek esitada Vabariigi Presidendi teenetemärgi kandidaadiks Roomet Sõrmus. MeMle saadetud 20.10 ja Presidendile samuti 20.10

31. oktoobri kohtumine keskendus EPA2022 kokkuvõttele. Grupi liikmed andsid tagasisidet ürituse korraldusele ja läbiviimisele ning tegid ettepanekuid järgmiseks aastaks.

5.3. Ühistegevuse arendamine

EPKK osales Maaülikooli poolt juhitava Ühistegevuse teadmussiirde pikaajalise programmi elluviimises. Programmi raames filmiti kolm episoodi ühistegevuse tutvustavate tegevuslugudest ning viidi läbi neli infopäeva teemadel: Ühistegevuse võimalused ja vajadused: head praktikad ja edulood 2 tk; Kuidas haarata noori maaettevõtjaid ühistusse?; Toidu tootmisest ja põllumajandusest uut väärtust otsides: võimalused, vajadused ja valikud.

Koda jätkas tegevustega, et tugevdada tulevikus Eesti põllumajandustootjate turupositsiooni ja konkurentsivõimet ning nõustas Muhu Liha TO tegevuse alustamisel.

Alustati kvaliteedikava väljatöötamist sealihasektoris ning ettevalmistusi tootjaorganisatsiooni loomiseks, dokumendi esimene osa valmis aasta lõpus.

5.4. Organisatsiooni arendamine ja juhtimine

Valmis EPKK liikmete [arenguvajaduste kaardistus](#), mille käigus intervjueriti 32 ettevõtet ja lisaks vastas veebiküsitlusele 88 ettevõtet. Kaardistus on avalilult kättesaadav Eesti Teadusagentuuri kodulehel.

Koja töötajate arendamiseks toimus 14.-15. septembrini väljasõit Lääne-Virumaale, kus kohtuti liidu liikmetega nende arenguvajaduste väljaselgitamiseks.

2. mail 2022 alustas kijas tööd büroojuht Mirjam Nõmme, 1. juulil 2022 asus tööle avalike suhete juht Juuli Nemvalts, 14. september 2022 alustas keskkonnavaldkonna projektijuht Karme Roost, 21. september 2022 alustas messide ja pääsukesemärgi projektijuht Janne Viisma, 24. oktoober 2022 alustas projektijuht Helen Orutar ning 7. november 2022 asus keskkonnavaldkonna juhi kohale Helena Täär, kes liikus juba 28. detsember siiski edasi. Töölt lahkus pikaajaline avalike suhete juht Malle Lind 31. märts 2022, 13. aprill 2022 büroojuht Maria Önnis, 19. august 2022 projektijuht Eneken Viks, 4. oktoobril 2022 keskkonnavaldkonna juht Riina Maruštšak ning 14. detsember 2022 tarneahela nõunik Kaie Laaneväli-Vinokurov.

6. MAAMAJANDUSVALDKONNA HARIDUSE JA TEADUSE EDENDAMINE

6.1. Koostöö koolide ja teadusasutustega

Jätkus koostöö koolide ja teadusasutustega. EPKK esindajad osalesid Eesti Maaülikooli Majandus- ja sotsiaalinstituudi nõukogu töös, Eesti Maaülikooli Joosep Tootsi Fondi nõukogu töös, Eesti Maaülikooli Biomajanduse arenduskeskuse töös, Eesti Maaülikooli loodusteaduste kooli töös, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli nõunike kogu töös, Järvamaa Kutsehariduskeskuse nõunike kogu töös, SA Eesti Piimandusmuuseum nõukogu töös ja BioCC nõukogu töös.

27.01.2022.a. toimus koostööratelu TÜ ettevõtlus- ja innovatsioonikeskusega. Kaardistati EPKK-le olulistel teemadel tegutsevad teadlased/teadusteemad ning planeeriti edasisi tegevusi (nt. osalemine foorumitel, konverentsidel). EPKK teadusnõukoda viis 2022.a läbi arutelu mulla elurikkuse teemal ning lisaks valmis ülevaade tootjatele prioriteetsete teadusuuringute vajadustest aianduses, taime- ja loomakasvatades, toidutööstuses, metsanduses ning majanduse ja poliitika valdkondades keskpikas perspektiivis (3-5 aastat). Ülevaade on edastatud Maaeluministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile sisendina TAIE teekaartide koostamisel.

Novembris viidi läbi EPKK õppereis Iirimaa põllumajanduse ja toidutööstuse arengut toetavasse ametisse TEAGASC. Reisil osalesid nii EPKK liikmed kui Eesti Maaülikooli teadlased ja EPKK Teadusnõukoja liikmed. Õppereisi vältel kohtusid vastavate valdkondade teadlased ja praktikud samade erialade (rohumaateadus, loomade heaolu ja söötmine, lihaveisekasvatus, toidutehnoloogia, keskkond) ekspertidega Iirimaa. Õppereis täitis kahte väga olulist eesmärki - siseriikliku koostöö arendamine erialaliidu liikmete ja TA asutuse vahel ning rahvusvaheliste koostöövõimaluste kaardistamine ja vahendamine.

Iganädalases EPKK infokirja teadusrubriigis tutvustati Eesti Maaülikooli, ETAGi jt. riikide valdkondlikke teadusuudiseid (väitekirjade kaitsmine, projektide tulemused, HEU, SekMo jt projektide taotlusvoorud).

6.2. Kutsehariduse edendamine

EPKK jätkas põllumajandusvaldkonnas kutse andmist ja süsteemi arendamist. EPKK andis põllumajanduse valdkonnas 2022. aastal kutsetunnistuse 283 kutseeksami läbinud oskustöölisele või spetsialistile. 2021. aastal anti kutsetunnistus 279 spetsialistile ja oskustöötajale. Koostöös Järvamaa Kutsehariduskeskuse ja Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooliga viidi 2022. aastal läbi kokku 20 kutseeksamit. Kutse saajad jagunesid taime- ja loomakasvatuse, kalakasvatuse, loomaarsti abilise ja hobuhooldaja erialade vahel. Kõige rohkem kutseid anti välja järgmistel erialadel: Taimekasvataja, tase 4 (111), Veisekasvataja, tase 4 (33).

EPKK kodulehe rubriiki „Haridus ja tööturg“ on koondatud valdkonna uudiseid, põllumajandus-, aiandus- ja metsanduserialasid õpetavate kutseõppeasutuste ja kõrgkoolide ning neis õpetavate erialade tutvustusi ning vastuvõtuinfot, praktika- ja õpipoisiõppe infot ja mitmeid kasulikke viiteid.

EPKK esindajad osalesid haridust puudutavatel nõupidamistel, ümarlaudades, koosolekutel ja kogudes. EPKK esindajad osalesid Järvamaa KHK ja Olustvere TMK koolide nõuandvates nõukogudes, kus anti tagasisidet erinevate koolitusvajaduste ja valdkonna tulevikusuundade kohta.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	1 272 723	999 766	2
Nõuded ja ettemaksed	185 691	418 280	3
Kokku käibevarad	1 458 414	1 418 046	
Põhivarad			
Finantsinvesteeringud	20 000	20 000	5
Kokku põhivarad	20 000	20 000	
Kokku varad	1 478 414	1 438 046	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	57 009	139 664	6
Kokku lühiajalised kohustised	57 009	139 664	
Kokku kohustised	57 009	139 664	
Netovara			
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	32 118	32 118	
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	1 266 264	1 080 035	
Aruandeaasta tulem	123 023	186 229	
Kokku netovara	1 421 405	1 298 382	
Kokku kohustised ja netovara	1 478 414	1 438 046	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2022	2021	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	162 070	177 961	
Annetused ja toetused	891 489	925 359	7
Tulu ettevõtlusest	321 721	289 077	8
Kokku tulud	1 375 280	1 392 397	
Kulud			
Sihotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-705 202	-675 698	9
Mitmesugused tegevuskulud	-35 469	-49 367	10
Tööjõukulud	-498 574	-475 807	11
Muud kulud	-13 507	-5 506	
Kokku kulud	-1 252 752	-1 206 378	
Põhitegevuse tulem	122 528	186 019	
Intressitulud	170	102	
Intressikulud	0	-216	
Muud finantstulud ja -kulud	325	324	
Aruandeaasta tulem	123 023	186 229	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2022	2021	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	122 528	186 019	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	232 589	-232 278	3
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-82 655	-56 757	6
Laekunud intressid	170	102	
Makstud intressid	0	-216	
Laekunud dividendid	325	324	
Kokku rahavood põhitegevusest	272 957	-102 806	
Kokku rahavood	272 957	-102 806	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	999 766	1 102 572	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	272 957	-102 806	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	1 272 723	999 766	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

			Kokku netovara
	Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	Akumuleeritud tulem	
31.12.2020	32 118	1 080 035	1 112 153
Korrigeeritud saldo 31.12.2020	32 118	1 080 035	1 112 153
Aruandeaasta tulem		186 229	186 229
31.12.2021	32 118	1 266 264	1 298 382
Korrigeeritud saldo 31.12.2021	32 118	1 266 264	1 298 382
Aruandeaasta tulem		123 023	123 023
31.12.2022	32 118	1 389 287	1 421 405

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

MTÜ Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja (EPKK) raamatupidamise aastaaruanne 2022. aasta kohta on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga (EFS). Eesti finantsaruandluse standard tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestus- ja aruandluse põhimõtetele, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seaduses ning mida täiendavad EV Raamatupidamise toimkonna juhendid.

EPKK kasutab tulude ja kulude aruande koostamisel RTJ 14 "Mittetulundusühingud ja sihtasutused" lisas toodud tulude ja kulude aruande kirjete skeemi.

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul kuluna vastavalt esitatud arvetele.

Raamatupidamise aruanne on koostatud eurodes.

2022. aasta raamatupidamise aruande põhiaruanded on bilanss, tulemiaruanne, rahavoogude aruanne, netovarade muutuste aruanne.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke.

Finantsinvesteeringud

Finantsinvesteeringud kajastatakse korrigeeritud seotusmaksumuse meetodil.

Nõuded ja ettemaksed

Ostjate tasumata summad kajastatakse bilansis korrigeeritud seotusmaksumuse meetodi kohaselt laekumise tõenäosusest lähtuvalt. Seejuures hinnatakse eraldi nõudeid iga konkreetse kliendi vastu eraldi, arvestades teadaolevat infot kliendi maksevõime kohta.

Finantskohustised

Finantskohustused (võlad hankijatele, viitvõlad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse arvele nende seotusmaksumuses, mis sisaldab kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud seotusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalised finantskohustused kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas.

Tegevuse sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna siis, kui laekumine on praktiliselt kindel ja sihtfinantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud. Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustisena. Vastavat kohustist kajastatakse bilansis lühi- või pikaajalisena olenevalt sellest, millal toimub sihtfinantseerimisega kaasnevate tingimuste täitmine.

Tulud

Tulud kajastatakse kaupade müümise ja teenuste osutamise järel, kui omand on läinud üle müüjalt ostjale, tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline ja tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt hinnata.

Seotud osapooled

Seotud osapooltena käsitletakse juhatuse ja nõukogu liikmeid, nende lähisugulasi ning pereliikmeid.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
Sularaha kassas	2 179	1 530
Tähtajalised hoiused	50 000	150 000
Arvelduskontod	1 219 044	846 736
Arveldusdeposiidid	1 500	1 500
Kokku raha	1 272 723	999 766

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2022	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	15 693	15 693	
Ostjatelt laekumata arved	15 693	15 693	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	20 400	20 400	4
Muud nõuded	62 480	62 480	
Viitlaekumised	62 480	62 480	
Ettemaksed	87 118	87 118	
Tulevaste perioodide kulud	87 118	87 118	
Kokku nõuded ja ettemaksed	185 691	185 691	

	31.12.2021	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	18 892	18 892	
Ostjatelt laekumata arved	18 892	18 892	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	29 979	29 979	
Muud nõuded	287 428	287 428	
Viitlaekumised	287 428	287 428	
Ettemaksed	81 981	81 981	
Tulevaste perioodide kulud	50	50	
Muud makstud ettemaksed	81 931	81 931	
Kokku nõuded ja ettemaksed	418 280	418 280	

Mess SIAL toimus 2022.aastal.

Ettemaksete tähtaeg kuni 12 kuud

Ettemaksed on messi SIAL 2022 ja messi Grüne Woche 2023 ettemaksed

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad (eurodes)

	31.12.2022		31.12.2021	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks	551		12 129	
Üksikisiku tulumaks		9 930		10 768
Erisoodustuse tulumaks		108		108
Sotsiaalmaks		21 568		24 560
Kohustuslik kogumispension		472		826
Töötuskindlustusmaksed		1 015		866
Ettemaksukonto jääk	19 849		17 850	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	20 400	33 093	29 979	37 128

Lisa 5 Pikaajalised finantsinvesteeringud (eurodes)

	Aktsiad ja osad	Kokku	
31.12.2020	20 000		20 000
31.12.2021	20 000		20 000
	Aktsiad ja osad	Kokku	
31.12.2021	20 000		20 000
31.12.2022	20 000		20 000

Lisa 6 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2022	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	9 612	9 612	
Võlad töövõtjatele	14 143	14 143	
Maksuvõlad	33 093	33 093	4
Muud võlad	161	161	
Intressivõlad	7	7	
Muud viitvõlad	154	154	
Kokku võlad ja ettemaksed	57 009	57 009	

	31.12.2021	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	7 111	7 111	
Võlad töövõtjatele	28 917	28 917	
Maksuvõlad	37 128	37 128	
Muud võlad	8	8	
Intressivõlad	8	8	
Saadud ettemaksed	66 500	66 500	
Tulevaste perioodide tulud	66 500	66 500	
Kokku võlad ja ettemaksed	139 664	139 664	

Lisa 7 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2022	2021
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	207 000	183 200
turuarendustoetus	206 641	195 595
erinevad foorumid	81 356	111 395
PIP toiduohutus	0	72 342
Baltic Sea Food	0	16 841
Poshbee	1 129	1 333
PIP loomakasvatus	0	151 937
BB4V	5 854	15 330
LIFE	24 771	15 074
Breed Expo	1 458	78 871
RITA haridusnõunik	42 292	28 819
PIP-Ü	320 778	51 920
PIP EPKK	0	2 702
EK finantseerimine	210	0
Kokku annetused ja toetused	891 489	925 359
sh eraldi riigieelarvest	207 000	183 200

Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks om Maaeluministeeriumi poolt lepingutega tellitud teenuste tulu.

Turuarendustoetus on Pria poolt rahastatavate tegevuste (messid, koolitused jt), teadmussiirde ja teavituste-, teadmussiirde pikaajalise programmi raames antavad toetused

Lisa 8 Tulu ettevõtlusest

(eurodes)

	2022	2021
tulu teenuste müügist	13 214	8 245
TEM ja TM tulud	37 029	39 481
messide tulud	99 141	76 219
osalustasud	103 220	112 389
mitmesugused tulud	1 827	0
kutseeksamid	53 150	52 364
foorumid	14 140	0
muud tulud	0	379
Kokku tulu ettevõtlusest	321 721	289 077

Tulud teenuste müügist on Eesti Põllumajanduse Aastanäituse messiteenuste müügitulud, Tunnustatud Eesti Toidu litsentsilepingute tulud

Lisa 9 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud

(eurodes)

	2022	2021
Transpordikulud	22 066	19 538
Mitmesugused bürookulud	6 617	11 023
Lähetuskulud	30 352	23 174
Koolituskulud	25 495	16 564
messidel osalemine	288 099	184 473
reklaamikulud	36 766	40 498
infotehnoloogiakulud	28 700	12 997
infomaterjalid, juriidilised kulud	2 551	4 138
info ostmise kulud	47 656	53 350
kommunaalkulud	51 532	42 313
projektide reisikulud	0	35 218
TEM projekt	998	978
projektijuht	19 063	31 962
seminaride korraldamine	111 767	86 853
infomaterjalid	15 094	43 159
nõustamine	11 456	69 460
Muud	6 990	0
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	705 202	675 698

Muud kulud on personali otsingukulud, Postimehes ilmunud kaastundeavaldused, ürituse majutuskulud (kasutajate poolt tagasi makstud), Zoom, mailshimp

Lisa 10 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2022	2021
pangateenused	418	447
vastuvõtu ja esinduskulud	12 996	25 266
liikmemaksud	20 387	20 937
tervise edendamise kulud	1 668	829
Muud	0	1 888
Kokku mitmesugused tegevuskulud	35 469	49 367

Lisa 11 Tööjõukulud

(eurodes)

	2022	2021
Palgakulu	371 580	354 711
Sotsiaalmaksud	126 994	121 096
Kokku tööjõukulud	498 574	475 807
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	16	13

Lisa 12 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2022	31.12.2021
Füüsilisest isikust liikmete arv	5	1
Juriidilisest isikust liikmete arv	120	116

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

LÜHIAJALISED	31.12.2022	31.12.2021
Nõuded ja ettemaksud		
Asutajad ja liikmed	324	123
Kokku nõuded ja ettemaksud	324	123
Võlad ja ettemaksud		
Asutajad ja liikmed	12 693	29 400
Kokku võlad ja ettemaksud	12 693	29 400

MÜÜDUD	2022	2021
	Teenused	Teenused
Olulise osalusega juriidilisest isikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	9 512	49 127
Kokku müüdud	9 512	49 127

OSTETUD	2022	2021
	Teenused	Teenused
Olulise osalusega juriidilisest isikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	15 955	14 288
Kokku ostetud	15 955	14 288

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2022	2021
Arvestatud tasu	106 485	118 341
autokompensatsioon	4 750	0
õnnetusjuhtumi kindlustus	320	321

Müügid seotud osapooltega on EPA messiteenuste ja toidukvaliteedi lepingute müük

Ostud seotud osapooltega on sõiduauto rendikulu ja infopäevade ning seminaride korraldamisega seotud kulud

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 05.06.2023

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (registrikood: 80007884) 01.01.2022 - 31.12.2022 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ANTS NOOT	Juhatuse liige	05.06.2023

Aruande üldkoosoleku kinnitamise staatus

Üldkoosoleku poolt kinnitatud

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda üldkoosolekule

Arvamus

Oleme auditeerinud Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (ühing) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2022 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt ühingu finantsseisundit seisuga 31.12.2022 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeauditori aruannet. Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahknab oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, väärresistide tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjaspepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;

- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/

Liina Tamm

Vandeaudiitori number 559

Audit Advisory OÜ

Audiitorettevõtja tegevusloa number 96

Paadi tee 3, Haabneeme alevik, Viimsi vald, Harju maakond, 74001

05.06.2023

Audiitorite digitaalallkirjad

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (registrikood: 80007884) 01.01.2022 - 31.12.2022 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
LIINA TAMM	Vandeaudiitor	05.06.2023

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Muude ettevõtjate ja tööandjate organisatsioonide tegevus	94119	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6009349
E-posti aadress	info@epkk.ee
Veebilehe aadress	www.epkk.ee